

Conceptes importants abans de començar...

- CATALANISME**
- Catalanisme polític: moviment que propugna el reconeixement de la personalitat política de CAT.
 - Catalanisme cultural: conjunt de moviments culturals que defensen i reivindiquen la llengua i la cultura catalanes.
 - Catalanisme conservador: nacionalisme de base burgesa i catòlica, partidari d'una solució política moderada.
 - Catalanisme progressista: nacionalisme de base popular i progressista, partidari d'una solució política més radical.

FORMES D'ORGANITZACIÓ ESTATAL

- Regionalisme: moviment sorgit els primers anys de la Restauració Borbònica. És favorable a la recuperació de la pròpia identitat cultural i política. Provincialistes i conservadors.
- Federalisme: defensa un sistema de pactes entre pobles, nacions o Estats per formar una unitat política més ampla.
- Confederalisme: associació d'Estats sobirans o de comunitats creada per mitjà d'un tractat per l'assoliment d'alguns fins o propòsits comuns predeterminats.
- Autonomisme: defensen els principis autonòmics. Autonomia: entitats que, dins de l'estructura constitucional, tenen facultats per donar-se lleis pròpies.
- Nacionalisme: moviment que vol convertir una nació en un Estat propi. Defensa el dret dels pobles a decidir sobre ells mateixos. Nació: comparteixen costums, llengua i cultura.
- Estat: subjecte jurídic que té: població permanent, territori definit, govern i capacitat de relacionar-se amb altres estats.
- Estat d'autonomia: marc legal d'autogovern de comunitats nacionals o regionals que formen part d'un Estat.

Dubtes sobre els conceptes.

Confederació

Unió d'Estats mitjançant un tractat internacional.

Els Estats que la integren tenen sobirania.

No té els elements d'un Estat.

Els Estats poden marxar.

Federació

Unitat amb constitució.

Només l'Estat federal té la sobirania.

Tenen elements d'un Estat.

No hi ha dret de secessió

Federalisme

Sistema polític que proposa una organització en la que varis integrants s'uneixen en una entitat superior i entreguen a ella la sobirania.

Territoris amb més llibertat per legislar.

Autonomisme

Territoris amb capacitat limitada per legislar.

⊗ Sobirania: autoritat on resideix el poder polític.

ELS INICIS DEL CATALANISME POLÍTIC

o La construcció de l'Estat liberal va aixecar a Catalunya crítiques que volien descentralització i acabaven en plantejaments federalistes i autonomistes.

o La crítica al centralisme Les constitucions del nou Estat Liberal van definir Espanya com:

Nació única. La sobirania nacional estava en Les Corts (a vegades compartida amb el Rei).
Estat centralitzat (política, economia, administració, jurídica i militar).

...Durant el regnat d'Isabel II... crítiques dels sectors del progressisme català

criticaven la centralització radical.

reclamaven atribucions per Ajuntaments i ^{Diputacions.} ~~Províncies.~~

Apareixen moviments populars "bullangues" (1835-1843)

1842: insurrecció de BCN.

1843: Jamància. → contra Espanya

mostren descontentament i són la primera mostra d'oposició al centralisme.

Formulen projectes de descentralització de l'Estat, amb contingut anticentralista, federal i popular.

...Durant ^{dècada} l'època
moderada...
(1844-1854)

Augment del centralisme + política dura d'ordre públic
(Declaren CAT Estat de guerra diverses ocasions)

Els moderats catalans inicien distanciament i reivindiquen el particularisme català.

⊗ Jaume Balma, Joan Mañé i Flaquer i Manuel Duran defensen ja la descentralització de l'Estat.

El Federalisme: → Es va iniciar de la mà del republicanisme amb Abdó Terrades com a 1r referent.

(s'inicia a la
dècada de 1840)

• 1868: Apareix el Partit Republicà Democràtic Federal. → expansió d'idees federals.

↳ Important a CAT: suport de la petita burgesia i gran difusió entre el proletariat industrial.

• Pi i Margall: principal teòric del federalisme.

↳ Defensava que l'Estat federal havia de ser resultat d'una unió voluntària dels diferents pobles o regions de la Península.

• 1869: Pacte Federal de Tortosa. (signat per representants catalans (Valentí Almirall, Anselm Clavé,...) i de l'antiga Corona d'Aragó.

↓
Acord per impulsar un
Estat Federal Espanyol

→ Respectant la realitat històrica de l'antiga Corona d'Aragó i fonamentada sobre la sobirania popular.

• Primera República: Constitució + federal (1873).

↳ Fracàs → arriba la Restauració Borbònica → el republicanisme perd influència i el partit es fragmenta.

• 1883: Josep H^{es} Valles i Ribot (principal referent del federalisme a Catalunya)

↳ Proposa el projecte de Constitució de l'Estat Català dins la Federació Espanyola.

- Corts sobiranes

↳ CAT tindria - Govern amb amples competències.

↓
Projecte no compartit pel conjunt del partit federal.

El partit de Pi i Margall
entra en crisi per la
defensa de la independència
de Cuba.

↓
Dona + importància a la problemàtica social (reforma agrària i reivindicacions dels treballadors).
Pi i Margall reformula el projecte a nivell espanyol.

Valentí Almirall
i el Centre Català

• Valentí Almirall: principal impulsor del catalanisme polític.

- ↳ Dirigent federal. Al 1881 trenca amb A i Murgall i impulsa una acció política específicament a CAT, al marge dels partits estatals.
- ↳ Promou el 1r Congrés Catalanista (1880) → volia aplegar diverses tendències.

↓
S'acorda la formació d'un partit: el Centre Català (1882).

↳ Programa: llengua, dret civil, divisió comarcal, proteccionisme econòmic).

El partit crearà nuclis propagandístics del catalanisme per tota CAT.

• 1883: El Centre Català convoca el 2n Congrés Catalanista: fan una crida als polítics catalans perquè abandonin els partits dinàstics i s'impliquessin en partits estrictament catalans.

Memorial de
Greuges

• 1885: el Centre Català convoca un mitting a la Llotja de BCN.

↳ participen organitzacions econòmiques de la burgesia,
institucions culturals,
altres entitats catalanistes.

Què és? ← Redacten el Memorial
de Greuges.

1r manifest polític
unitari del catalanisme.

Què denuncia?
El centralisme.

Què defensava?
El proteccionisme i
el dret civil català.

A qui s'ho entreguen? Al Rei Alfons XII. El rei mor
el mateix any i el document perd eficàcia però
té un gran impacte a Madrid.

Què aconseguir? aproximar el moviment catalanista
a la burgesia, que fins ara es movia en partits
dinàstics.

• 1886: Almirall publica "Lo Catalanisme". Estableix les bases ideològiques del catalanisme progressista.

Crida a fundar una organització política interclassista per presentar-se a les eleccions.

El fracàs del
projecte
d'Almirall

• Per què no va triomfar?

Catalanisme massa republicà → la burgesia donava + suports a partits dinàstics.

Component social + feble que el republicanisme federal → limitava les seves bases populars.

Oposició d'Almirall a l'Exposició Universal de Barcelona (1888) → promoguda per l'alcalde liberal Rius i Taulet.

↳ Aïllament i distanciament de la burgesia.

• Conseqüències: el Centre Català i la influència d'Almirall acaba desapareixent.

La Lliga de
Catalunya
i el missatge
a la Regent

• 1887 → Discrepàncies al Centre Català → escissió i formació de la **Lliga de Catalunya**.

• Incorpora, entre d'altres, a Narcís Verdaguer, Lluís Domènech, Josep Puig i Cadafec, i Enric Prat de la Riba i Angel Guimerà (de la Renaixença).

Lliga de Catalunya: partit + conservador → + atractiu per la burgesia.

↳ Reivindicacions oficialitat de la llengua catalana.

defensa del dret civil català.

proteccionisme.

execució d'una política exclusivament catalanista.

↳ 1888 → Fan un missatge a la Reina Regent (H^a Cristina). Demanen + autonomia.

↳ 1889 → Promou una campanya en defensa del dret català i contra el projecte de reforma del Codi Civil, que s'estava discutint a Madrid.

↓
El govern canvia la seva redacció → 1ª victòria del catalanisme.

El catalanisme conservador.

Fins ara hem vist un catalanisme federal de caràcter progressista. A la dècada de 1890 neixera un catalanisme conservador.

El catalanisme
tradicionalista

x Antecedents: durant l'Estat liberal → bona part del clero català dona suport al carlisme.
durant la Restauració: la Santa Seu fa públic el seu suport a Alfons XII.

↓
Part del clero abandona aquests plantejaments

↓
Cerquen un espai dins del catalanisme conservador. *

Jaume Collell i Josep Morgades
lideren l'apropament del clero al
catalanisme conservador, que fins
ara era més laic.

* Va tenir un paper important el vigatanisme: moviment
cultural i intel·lectual impulsat per eclesiàstics de Vic.

Què es fa?

- x premsa: creen el setmanari "La veu de Montserrat".
- x campanyes a favor del mil·lenari de Montserrat (1881).
- x restauen el monestir de Ripoll (1893).
- x Exigeixen que els bisbes siguin catalans.

Josep Torres i Bages (vigatà) defensa un catalanisme d'arrels cristianes.

↳ 1892 → publica "La tradició catalana": x "l'espèrit de Catalunya reposa en la
família, la propietat i la religió".

x Refusa el canvi social.

x Defensa estratègia regionalista
allunyada de l'acció política.

Es a dir... ←

↓
El clero ha de regenerar
la societat catalana i
protagonitzar la cristianització,
degradada per la industrialització.

La formació d'Unió catalanista

La Lliga de Catalunya va proposar la fundació d'una nova entitat que coordinés tots els grups catalanistes comarcals: 1891 → **Unió Catalanista**.

Objectiu: crear un programa comú per a tots els grups catalanistes (grups, centres, associacions, ateneus, ...).

Unió Catalanista va tenir molt suport a la Catalunya Rural. (fins a Barcelona havia protagonitzat el catalanisme polític).

↓
Base social:

- × propietaris mitjans.
- × comercials.
- × professionals liberals.
- × intel·lectuals.

→ tenia poca militància, però molta amplitud geogràfica ⇒ bona difusió.

↓
+ consciència catalana

↓
Volien autogovern per a Catalunya

↓
Feblesa: Tensió entre els sectors que no volien participar en la vida política i els que volien crear un partit polític per les eleccions.

Les Bases de Manresa

1892 = Acte d'Unió Catalanista a Manresa: assemblea de delegats.

↓
OBJECTIU: aprovar un programa polític

sota el nom "Bases per la Constitució Regional Catalana".

↓
"Bases de Manresa".

Les Bases de Manresa tenien 17 articles:

× Poder regional amb plena sobirania de Catalunya.

× Competències d'Espanya limitades.

× Competències absolutes al poder català en:

× Oficialitat de la llengua catalana.

× Càrrecs públics de Catalunya només catalans.

× Servei militar voluntari.

- × legislació.
- × educació.
- × justícia.
- × ordre públic.
- × creació de moneda.

Recull els principis del catalanisme polític i exposa el paper que ha de tenir Catalunya en la vida política espanyola.

⊗ Era arcaic: restabliment de l'audiència Reial i les Corts.
pacte entre Catalunya - Espanya - Corona.

La formació de la Lliga Regionalista.

L'impacte del 98 a Catalunya

x 1898 → Desastre de Cuba. → comporta canvis polítics a Catalunya.

↓
Pèrdua de les colònies

↓
Irrupció del catalanisme a la política.

Desprestigis dels partits dinàstics. → ineficàcia de fer una regeneració política.
(com demanaven els sectors socials).

↓
A partir d'aquí es consolida una nova generació d'intel·lectuals i activistes.

↓
Aquesta incapacitat afavoreix les aspiracions polítiques del catalanisme.

- x Defensen:
 - x programa polític.
 - x creació d'un partit.
 - x accedir a l'autonomia.
- x Critiquen: corrupció electoral i manca de reformes polítiques i socials.

La candidatura dels 4 presidents

x 1899: Fracàs del projecte regionalista del govern de Silvela - Polavieja.

Protesta ciutadana "Tancament de caixes".

↓
Conseqüències

Els dirigents de les corporacions econòmiques i ciutadans de Barcelona creen un grup polític: **Unió Regionalista**.

- x **Format per:**
 - x industrials actius a les protestes.
 - x dirigents del Tancament de Caixes.
 - x representants de la burgesia agrària.
- x **Programa:** autonomia política i administrativa de Catalunya.

x Paralelament, els que publicaven a "La veu de Catalunya".

↓
Abandonen **Unió Catalanista** i funden el **Centre Nacional Català (1900)**.

↓
volien presentar el catalanisme a les eleccions.

1901 → Unió Regionalista i el Centre Nacional presenten una candidatura unitària per les eleccions de maig.

Què aportaven?

- * Unió Regionalista → base social (industrial i comerciants).
(no tenia ni programa ni dirigents experts)
- * Centre Nacional → programa polític possibilista i dirigents experts.
(no tenia base social).

Quin nom va tenir?

"La candidatura dels quatre presidents" → Estava formada per:

- * Albert Rusiñol. (expresident del Foment de Treball)
- * Bartomeu Robert. (expresident societat d'amics del país)
- * Domenech i Montaner. (expresident Ateneu BCN)
- * Sebastià Torres. (president Lliga defensa industrial i comercial)

Van imposar-se
a Barcelona i ←
els 4 van ser diputats.

La fundació de
la Lliga Regionalista

* Èxit electoral de la candidatura unitària.

Creem nova entitat política: **Lliga Regionalista**. → Va consolidar la força electoral del catalanisme.

La lluita a Catalunya ja no seria entre conservadors i liberals, seria entre republicans i catalanistes.

La **Lliga**: + afiliats, + centres polítics, publicacions
(La veu de Catalunya).

↓
Als industriants i comerciants
s'hi sumen els propietaris agraris.

Continuarà lluitant contra

- * sistema centralista corrupte i ineficaç de la Restauració.
- * reformisme polític → autonomia de Catalunya.

↓
11 regidors a BCN en les municipals.
(11 els republicans i 4 els dinàstics)

↓
1r cop que les candidatures
no dinàstiques guanyen a BCN.

↓
Trencament del sistema!

